

Normaalikoulun lukion yhteistyö Oulun yliopiston kanssa

Lapinoja K-P

1. Esipuhe
2. Taustaa ja perusteita
3. Yhteistyömuotoja
  - 3.1. Opiskelijoiden kanssa tapahtunut yliopistollinen yhteistyö
  - 3.2. Vierailuja norssissa ja norssilaisten vierailuja yliopistolla
  - 3.3. Muita yhteistyömuotoja
  - 3.4. Tulevia suunnitelmia
4. Lopuksi

1. Esipuhe

Sain lukion rehtorilta tehtäväkseni kartoittaa kesän aikana norssin ja korkeakoulujen, lähinnä Oulun yliopiston, kanssa edellisenä lukuvuonna (2017-2018) tehtyä yhteistyötä. Yhteistyötä on ollut monenlaista, mutta harvalla opettajalla on ollut kokonaiskäsitystä siitä, mitä kaikkea yliopistoyhteistyö pitää sisällään.

Vaikka (tuleva) yhteistyövelvoite koskee vain lukiota, on yhteistä tekemistä ollut myös yläasteen ja yliopiston välillä, joten mainitsen raportissani myös nämä.

Raporttini käsittelee siis lukuvuoden 2017-2018 toteutuneita Oulun yliopiston yhteistyökuvioita, mutta mukana on myös joitakin projekteja, jotka ovat olleet mainittuna ajankohtana suunnitteluasteella ja toteutuvat seuraavana lukuvuonna.

Raportti pohjautuu kyselyyn, jonka lähetin viime keväänä yläasteen ja lukion opettajille. Siinä pyysin kertomaan vapaamuotoisesti, minkälaista yhteistyötä opettajilla on ollut yliopiston kanssa, muun muassa, montako oppilasta oli mukana, millainen kurssin sisältö oli, ja kuka oli yliopiston puolelta yhteyshenkilö. Lähetetyt materiaalit olen pyrkinyt toistamaan pientä muokkausta vaille lähes sellaisenaan. Tekstiosan lähdeviitteistä olen maininnut joitakin. Loput lähdeviitteet ja lähdeluettelon saa tarvittaessa minulta.

2. Taustaa ja perusteita

Lukion toiminta perustuu luonnollisesti lukion opetussuunnitelmaan ja lukiolakiin. Uusin lukion **opetussuunnitelma** edellyttää lukioilta yhteistä toimintaa korkeakoulujen, yliopiston ja/tai ammattikorkeakoulujen kanssa.

Uudessa lukiolaissa asia todetaan vahvemmin, sillä siinä lukiot **veloitetaan** yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa:

”Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.”
(lukiolakiluonnos 2018)

Lukiolakiluonnos korostaa vielä, että

”Opiskelija saa jo lukio-opintojen aikana mahdollisuuden tutustua korkeakoulutukseen, eri aloihin ja opintojen edellyttämiin valmiuksiin. Kurkistus korkea-asteen opintoihin helpottaa alan valintaa ja antaa tietoja, mitä korkeakouluopiskelu vaatii”. (lukiolakiluonnos 2018)

OAJ:n kyselyn mukaan yllättävän moni lukio tekee jo nyt yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Kyselyn mukaan **36 prosenttia lukioista tekee jonkinlaista yhteistyötä yliopistojen kanssa**, mutta ammattikorkeakoulu-yhteistyötä tekee vain 13 prosenttia lukioista. Vertailun vuoksi voi todeta, että noin 80 prosenttia lukioista tekee kansainvälistä yhteistyötä.

OAJ:n kyselyssä moititaan sitä, että ei ole yhtenevää järjestelmää tai toimintamallia ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa, vaan jokainen koulu/kunta on joutunut/joutuu suunnittelemaan yhteistyömuodot yleensä yksinään. (OAJ Lukioluotsi) (ks. s.9 Oulun kaupungin ratkaisu)

Myös **Opetushallitus** on kartoittanut lukioiden ja korkeakoulujen yhteistyötä ja hahmotellut sen uhkia ja mahdollisuuksia (Opetushallitus 4.5.2017):

Mitä on jo olemassa?

- Yliopisto-opinnot on muunnettu lukio-opinnoiksi (esim. verkko-opiskelu). **Kurkistuskurssit**, joissa opitaan monimuoto-opiskelua ja tutustutaan mm. yliopisto-opintoihin.
- Voidaan suorittaa esim. kemian perusopinnot, jotka lukion opettaja opettaa, ja yliopisto antaa todistuksen. Kurssien sisältöjä päivitetään jatkuvasti.
- Yliopiston **tutkimusasemien käyttö**. Esimerkiksi viikon oppikokonaisuus, jotka on rakennettu yliopistokurssien osista, ja jotka luetaan lukio-opinnoiksi, myöhemmin yliopisto-opintojen osaksi. Sama myös yläkoululaisille, jolloin opinnot luetaan hyväksi lukiossa.
- Välimatka ei ole este. Koulutusalaesittelyt mm. videoyhteyden avulla. Koulutusalaesittelyjä voi tilata yliopistoilta. Jatko-opiskeluaamupäivät. Kannattaa kysyä, mikä nuoria kiinnostaa.
- **Tiedekunnat tarjoavat jo kurseja lukiolaisille**. Kurssien koko ei vastaa lukiokurssien kokoa. Tilalle osakurssien suorituksia. Yhteensovittaminen on edelleen haaste.
- Ammattikorkeakoulut ovat valmiita yhteistyöhön, **yliopistot vaativat toisinaan korvauksia**.
- Monesti yhteistyö on perustunut opettajien henkilökohtaisiin suhteisiin yliopistoväkeen.
- Korkeakoulujen tilojen ja **laitteistojen yhteiskäyttö**.
- Lukiot voivat toimia verkostona ja tehdä yhteistyötä yliopistojen kanssa.
- Opiskelijat kesätöissä/harjoittelemassa korkeakouluissa.
- Yhteistyö, jossa korkeakouluopiskelijat tekevät tutkimusta lukio-opiskelijoiden projekteista.
- Koe kampus – Kampuspäivät. Opiskelijat pääsevät tutustumaan yliopistoon.
- Paikkakuntaakohtaisia opintokokonaisuuksia vieraalla kielellä.
- Osana opinto-ohjausta tutustuminen työpaikkoihin.

Mitä lisää haluaisimme olevan olemassa?

- Ei ihan suoria linjoja yliopistojen tiedekuntiin, mutta yhteistyötä korkeakouluihin on muulla tavoin tiivistettävä.
- **Enemmän kuin vain abipäiviä**, esimerkiksi TET-tyyppistä tutustumista eri opintomahdollisuuksiin.
- **Valtakunnallisia lukiolaisille suunnattuja opintoja**, joilla tähdätään korkeakouluopintoihin. Jonkun tulisi nämä laatia.
- Lukioissa voisi suorittaa nk. **virkamiesruotsin**. Tämä saattaisi motivoida kielen opintoihin.
- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut voisivat vaatia tiettyjen oppiaineiden osaamista. Tämä voisi toimia porkkanana näiden oppiaineiden opinnoissa.
- Lukioiden pitäisi vahvemmin selvittää ja sitten hyväksi lukea korkeakouluopintoja. Vaatii yhteistyötä.

Haasteita

- Lukiolaisen näkökulmasta kaikki ylimääräinen voi olla haaste. Siksi esimerkiksi yliopisto-opintojen tulisi olla osa lukio-opintoja (osasisältö).
- Muiden tahojen tarjoamat kurssit voivat olla haasteena pienille lukioille, eli toteutuvatko omat koulun tarjoamat oppiaineen kurssit.
- Tulisi huomata, että **nuorten kiinnostus on laajempaa** kuin vain lähiyliopistoon kohdistuvaa.
- Uskalletaanko tehdä yhteistyötä toisen asteen muiden oppilaitosten kanssa?

3. Yhteistyömuotoja

Oulun yliopiston kouluna Normaalikoulun lukion luonnollinen yhteistyökumppani on Oulun yliopisto. Yhteistyötä on tehty jo ainakin parikymmentä vuotta eri muodoissa. Ne ovat vaihdelleet yliopiston vetämistä kokeiluista (mm. kokonaisopetus), luennoilla osallistumisen (esim. sosiologia ja kirjallisuus) kautta pieniin tai isompiin projekteihin (esim. viimevuotinen robottiprojekti). Mutta norssissakin yhteistyö on ollut koordinoimatonta, monet opettajat eivät ole tienneet minkälaista yhteistyötä on, ja on ollut.

3.1. Norssin opiskelijoiden kanssa tapahtunut yliopistollinen yhteistyö

1

Ruotsin suullisella kurssilla RUB16 on ollut yliopistoyhteistyötä. Projektin nimi **Språkcafe** (6x75 min. kurssista)

Projektin toteuttivat pohjoismaisen filologian opiskelijat Henrik Skarevik, Valtteri Viitanen ja Ira Saarinen yhdessä lukion toisen vuosikurssin RUB16 opiskelijoiden kanssa (24 lukiolaista). Projekti liittyi norssilla lukion valtakunnalliseen syventävään suullisen kielitaidon kurssiin. Yliopisto-opiskelijat puolestaan sisällyttivät projektin 5op valinnaisiin syventäviin opintoihinsa. Norssin opettajista oli mukana Merja Marjakangas, ja yliopistolta Pohjoismaisen filologian laitokselta Elisa Risto ja Jenni Tahkokorpi

Lukiolaiset keskustelivat eri teemoista ruotsiksi yliopisto-opiskelijoiden johdolla ja alustivat lisäksi jokainen yksin noin viiden henkilön ryhmässä yhden itse valitsemansa keskustelunaiheen ja ylläpitivät keskustelua ruotsiksi (15 min. per aihe). Lisäksi he tutustuivat ruotsinkieliseen kulttuuriin sanomalehtien ja populaarimusiikin kautta. He myös pelasivat ruotsinkielistä sanapeliä ja harjoittelivat kielen rakenteita toiminnallisilla keinoilla. Puolet tunneista pidettiin yliopiston tiloissa ja puolet norssilla eli lukiolaiset pääsivät tutustumaan yliopistoon projektin yhteydessä.

Projekti sai erittäin hyvät palautteet lukiolaisilta, ja myös minä ohjaavana opettajana olin todella tyytyväinen kurssiin ja toivoisin, että siitä tulisi jatkuva käytänte.

Merja

2

Lukion yhteiskuntaoppi, sosiologian koulukohtainen soveltava kurssi. Sosiologian ryhmä on osallistunut professori Vesa Puurosen sosiologian peruskurssin luennoille (yleensä 10-15 opiskelijaa, joinakin vuosina on ollut noin 20). Lukiolaiset seurasivat luennon substanssia ja tekivät havaintoja yliopisto-opiskelusta. Kirjoittivat oppimispäiväkirjan omatoimisesta vierailustaan luennolla.

Toinen uuden OPS:in mukainen kurssi alkoi 5. jaksossa.

Markku

3

Vaativien ylioppilastehtävien analysointikurssi, jonka opetuksesta vastaa osin **matematiikan laitos** opiskelijoidensa kanssa, ja osin minä. Kurssi on suunnattu abeille, ja tänä vuonna mukana oli noin 30 opiskelijaa. Laitoksen yhdyshenkilö on Marko Leinonen.

Hellevi

4

Oppilaitamme on osallistunut **matematiikan laitoksen** kilpailuvalmennukseen.

Hellevi

5

Olen tehnyt Sari Harmoisen kanssa **yhteistyötä matematiikan opetukseen liittyen**.

Suunnittelimme ja toteutimme tutkimuksen seiskaluokkalaisille murtolukuihin liittyen. Olemme käsitelleet tutkimusmateriaalia pikkuhiljaa yhdessä kasiluokan ja ysiluokan aikana ja toteutimme ysillä myös yhden testauksen samoille oppilaille tutkimukseen liittyen. Tarkoituksena oli kirjoittaa artikkeli yhdessä, mutta ajanpuutteen vuoksi jättäydyin kirjoittamisesta pois.

Katja

6

Digitaalisen valmistuksen perusteet -kurssi

Oulun yliopiston Tieto- ja sähkötekniikan tiedekunta järjesti lukiolaisille ja yläastelaisille **Digitaalisen valmistuksen perusteet** –kurssin. Se joka järjestettiin Oulun yliopiston Linnanmaan kampuksella Fab Labissa maalistokokouksessa. Koulustamme kurssille osallistui viisi opiskelijaa.

Kurssilla opiskelijat rakensivat interaktiivisen robotin, Fab Labin työkaluja ja laitteita käyttäen. Siinä liitettiin yhteen mekaniikkaa, elektroniikkaa ja ohjelmointia. Kurssilla sovellettiin projektioppimista yhdistettynä kuuteen käytännönläheiseen pienryhmäluentoon, joilla kerrottiin suunnittelun perusperiaatteet ja ohjenuorat. Opiskelijat oppivat mekaanisten komponenttien suunnittelua 3D-mallinnusohjelmalla, ja kuinka käyttää mekaanisia komponentteja yhdessä antureiden ja toimilaitteiden kanssa fyysisen laitteen (robotti) toteutuksessa, ja kuinka ohjelmoida robottia, jotta se kykenee olemaan vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa.

Kurssin opettajat ovat opiskelijoita, tohtorikoulutettavia, tutkijatohtoreita ja professoreja. Kurssin suorittaminen kurssin viidellä opintopisteellä voit täydentää mitä tahansa yliopistomme tutkinto-ohjelmaa.

Eija K

3.2. Vierailuja norssissa ja norssilaisten vierailuja yliopistolla

1

Useita vierailuja useiden yläkoulun ja lukion ryhmien kanssa **kasvitieteelliselle puutarhalle**, sekä ulkopuutarhaan että kasvihuoneisiin (yhteistyöhenkilöt: Annu Ruotsalainen, Annikki Kesti)

2

Useita vierailuja **eläinmuseoon** yläkoulun ryhmien kanssa. Tutustuminen (vierailu) kasvitieteellisen puutarhan solukkotutkimukseen (yhteistyöhenkilö: Aino Hämäläinen).

3

Vierailu **Biocenteriin** lukion Bioteknologia-ryhmän kanssa (yhteistyöhenkilö: Raija Soininen)

Kirsi V-H

4

Arkeologian tutkimusyksikkö vieraili yhden päivän 8- ja 9-luokkalaisten ja lukiolaisten **uskonnon** ryhmille esittelemässä **arkeologisia tutkimusmenetelmiä**. Titta-Kallio Sepän tiimin toteuttama yhteistyöprojekti koski kirkkoherra Rungiuksen muumioon liittyvää arkeologista tutkimusta.

Heillä on tähän liittyvä, "Kirkko, tila ja muisti"-projekti, josta toteuttivat kolmen pisteen työpajan / oppitunnin. Todella pätevä ja mielenkiintoinen tunti, jota oppilaat pitivät mielenkiintoisena. Työpajassa perehdyttiin mm. arkeologiaan ja sen löytöihin sekä **muumion 3D-mallinnukseen** (, jota oppilaat saivat katsoa 3D laitteistolla, sillä tiimi asensi laitteiston tänne tuon visiittipäivän ajaksi). He toteuttivat kokonaisen päivän täällä norssilla.

Työpajoilla testattiin niiden toimivuutta ennen muihin kouluihin viemistä. Työryhmä perustuu Kirkko, tila ja muisti -tutkimushankkeeseen (FT Titta Kallio-Seppä, FT Tiina Väre, FT Sirpa Niinimäki ja FM Terhi Tanska.

Markku ja Juha M

5

Olemme käyneet **ET:n** ja **psykologian** ryhmien kanssa **yliopiston kirjastossa** tutustumassa heidän valitsemiinsa aiheisiin liittyvään tutkimuskirjallisuuteen esim. mediapsykologiassa koskien monikulttuurisuutta. Muutenkin olen teettänyt myös yliopistostandardien tyyppisiä esseitä joissakin pienemmissä ryhmissä, esim. **uskonto, psykologia, ET ja filosofia**. Markku on tässä ajatuksessa myös mukana (siis joissa on asianmukaiset, kyseisen tieteenalan standardien suuntaiset lähdeviitteet ja lähdeluettelo, johdanto, loppulauselma jne.).

Juha M

6

Luma-kurssilla käytiin **matematiikan laitokselta** Topi Törmän vieraana.

7

Teoreettisen fysiikan tutkija Matti Silveri kävi pitämässä abeille luennon omansa tutkimusalastaan.

Hellevi

3.3. Muita yhteistyömuotoja

1

Yhteistyössä yliopiston kanssa **yliopisto-opiskelijoille** järjestetty kurssi 682426P **Muuttuva kieltenopettajuus** 5 op.

Kurssin opetuskieli on suomi. Lisäksi kurssilla käytetään englantia, ruotsia, saksaa ja ranskaa opiskelijan pää- tai sivuaineen mukaisesti (mm. kurssimateriaalit). Opintojakso järjestetään ensimmäisen kerran keväällä 2018. Opintojakson suorittuaan opiskelija on perehtynyt kielten opettamisen kysymyksiin eri näkökulmista moniaineisen osallistujajoukon kesken. Hän kykenee myös tarkastelemaan näitä teemoja modernin kielenoppimisen teorian pohjalta. **Opintojaksolla tarkastellaan muuttuvaa kieltenopettajuutta modernissa yhteiskunnassa**, esim. teknologiaympäristöissä. Opetus järjestetään monimuotoisesti (verkko- ja lähiopetus). Opintojakson toteutustavat vaihtelevat. Opiskelumenetelmiin kuuluvat mm. osallistuminen lähiopetukseen (n. 10 h), verkkotyöskentely (n. 40 h), projektin toteutus (n. 40 h), perehtyminen kurssimateriaaliin (n. 20 h) ja lopputyön laadinta (n. 25 h). Opintojakso on suunnattu kielten ja kirjallisuuden opiskelijoille, jotka suuntautuvat opettajan uralle tai harkitsevat sitä. Opintojaksolla ei ole esitietovaatimuksia. Opintojakson kurssimateriaalista tiedotetaan kurssin alussa verkkoympäristössä.

Kurssi sujui hyvin, opiskelijat kävivät seuraamassa oppitunteja norssilla, kirjasivat havaintonsa Optimaan ja kävivät siellä keskustelua. Olin kurssin yhteyshenkilö norssilla.

Anna-Leena, Merja ja Heli norssilta, yliopistolta Leena Kuure

2

Oulun yliopiston fysiikan ja kemian laitoksen aineopintoihin kuuluu vapaavalintainen kurssi, **fysiikan ja kemian demonstraatiot**, joka suoritetaan meillä Oulun normaalikoulussa. Eli opettajat ovat koulun lehtoreita. Koulutukseen kuluu perusasteen ja lukion osuus siten, että perusasteen demot sisältävät sekä fysiikan että kemian osuuden; lukion osuudessa valitaan joko fysiikka tai kemia. Laajuus on 33 h (a ' 45 min) läsnäolo-opetusta.

Eero

3

Norssin ja kasvatustieteiden tiedekunnan yhteistyönä Norssin lehtorit Honkanen, Kuorilehto ja Mikkonen opettavat historian, yhteiskuntaopin, uskonnon ja elämäntutkimustiedon **didaktiikan** luokanopettajakoulutuksen opiskelijoille. Lisäksi Honkanen opettaa historian didaktiikan aineenopettajaopiskelijoille.

Jari

4

Olen tehnyt **täydennyskoulutusyhteistyötä** Luma-keskuksen kanssa (yhteyshenkilö: Kati Kyllönen), esimerkiksi Abitti-koulutus biologian opettajille (,joka pidettiin marraskuussa ja tammikuussa Norssilla).

5

Olen tehnyt myös yhteistyötä **opinnäytetöiden ohjaamisessa** ja arvioinnissa maantieteen ja biologian tutkimusyksiköiden kanssa (esimerkiksi Eerika Virranmäen väitöskirjan ohjaus).

6

Teen myös **tutkimusyhteistyötä** maantieteen tutkimusyksikön (Eerika Virranmäki) ja KTK:n (Anne Pellikka) kanssa. Esimerkiksi artikkeli "What geography is for upper secondary in-service teachers? – A case study from northern Finland" on lähetetty arvioitavaksi julkaisuun "International Research in Geographical and Environmental Education".

Kirsi V-H

5

Nyt on toiminnan osalta yhteistyötä yhden firman kanssa **FabLab- laboratorioon**.

6

Olen ollut mukana valtakunnallisessa lukion **matematiikkakilpailun** järjestämisessä. Mukana on Helsingin, Turun ja Tampereen yliopiston väkeä sekä kaksi opettajaa Ressun lukiosta ja Etelä-Tapiolan lukiosta Helsingistä.

Hellevi

3.4. Tulevia suunnitelmia

1

Meillä on lukiossa ensimmäistä kertaa toteutumassa biologian opinnoissa **ekologian kenttäkurssi**.

Ajattelin tästä mahdollista lukiokurssia, jossa biologian laitoksen suuntaan tehtäisiin yliopistoyhteistyötä/koeponnistusta syksyn 2019 uuden lukiolain mukaisesti yhteistyöopintoihin.

Kurssin kesto on noin 20 x 75 min. Ajatuksena on, että lukiolaisille jäisi 'pending' -opintopisteet, jotka realisoituivat sikäli, jos he päätyvät opiskelemaan biologiaa.

Tästä kokeilusta voitaisiin saada pienoinen lippulaiva markkinointiin, ja voitaisiin tehdä promoa esimerkiksi sanomalehtien suuntaan.

Jatkossa voisi laajentaa esimerkiksi Kuusamon lukion kanssa tehtävään yhteistyökuvioon, ja miksei laajemminkin koulutusmarkkinointiin.

Juha

2

Ensi lukuvuonna on tulossa kaikille **pakollinen OPO2-kurssi**. Siihen kuuluu **tutustuminen korkeakouluopintoihin**. Kurssi toteutetaan kahtena erillisenä päivänä:

Yhtenä päivänä tutustutaan Oulun yliopiston aloihin ja yliopisto-opiskeluun ja toisena päivänä tutustutaan vastaavasti Oulun ammattikorkeakouluun.

Anu

4. Lopuksi

Kuten edellä lukee, koulullamme on jo nyt todella paljon yhteistyötä yliopiston kanssa. Mutta vastauksista kävi myös ilmi, että **ammattikorkeakoulujen kanssa yhteistä toimintaa ei ole**. Vaikka yliopistoyhteistyö on asemastamme johtuen luonnollista, niin kannattaisi tutkiskella myös yhteistyökuvioiden mahdollisuuksia ammattikorkeakoulujen kanssa, koska todennäköisesti suuri osa opiskelijoistamme suunnittelee jatko-opiskelua ammattikorkeakouluissa.

Yliopiston kanssa tehtävä moninainen yhteistyö näyttää hieman hajanaiselta ja koordinoimattomalta. Saman toteaa myös edellä mainittu Opetushallituksen kartoitus.

Yhteistyön hajanaisuutta saattaisi poistaa se seikka, että yliopistot suunnittelisivat lukiolaisille valmiita paketteja, jotta jokaisen koulun ei tarvitsisi yksin tuhlata voimia yhteistyön järjestelyihin. Opetushallitus toivoo jopa valtakunnallisia lukiolaisille suunnattuja opintoja, joilla tähdätään korkeakouluopintoihin. Jonkun tulisi nämä laatia.

Yksi iso ongelma on se, että yhteistyökorkeakoulujen kanssa perustuu pitkälti opettajien henkilökohtaisiin suhteisiin yliopistoväen kanssa. Tällöin opettajan mahdollisesti siirtyessä pois, saattaa yhteistyökin loppua. Esimerkiksi tämän vuoksi kannattaisi luoda yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa yhdessä opettajista riippumattomia valmiita opintokokonaisuuksia.

Korkeakouluyhteistyön systematisoinnin yhtenä esimerkkinä voi mainita Oulun kaupungin tarjoamaa opiskelijoille vapaasti valittavaa syventävää opo-kurssia **Kohti korkeakouluopintoja (OP07)**. Kurssin yhtenä ongelmana pidän sen vapaaehtoisuutta ja jäämistä irti lukio-opinnoista. Kurssilla on sinänsä oikeat tavoitteet ja sisältö, mutta kuinka moni sen valitsee?

Opo 7 - Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu korkeakouluopintoihin yleisesti ja perehtyy erityisesti häntä itseään kiinnostaviin aloihin. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää itsetuntemustaan ja vahvistaa käsitystä omista jatko-opintosuunnitelmistaan. Tavoitteena on se, että hänellä on realistinen käsitys korkeakouluopinnoista.

Keskeiset sisällöt:

- tutustuminen korkeakouluun
- syvällisempi tutustuminen joihinkin korkeakoulun aloihin
- korkeakouluopintoihin tutustuminen käytännössä yliopiston tutoreiden johdolla.
- tutustuminen erilaisiin työnkuviin ja työtehtäviin korkeakoulussa
- korkeakoulun tiloihin tutustuminen
- itsenäisesti suoritettava haastattelutehtävä

Pohdintaa

Yliopistomaailmaan kuuluu aina kritiikin ja kysymisen näkökulma. Siksi esitänkin muutamia kriittisiä huomautuksia uudistuksen perusteiden perään.

Ensimmäinen huoleni koskee sitä, kaventuuko korkeakoulupainotuksessa lukioiden yleissivistävä tehtävä? Käykö niin, että jo peruskoulussa oppilaat keskittyvät tiettyjen aineiden opiskeluun. Lukio-opiskelu saattaa muuttua vain välinearvoksi, joka käydään pakonomaisesti läpi, jotta tie yliopistoon aukeaa. Kurssien menestyminen saattaa jäädä ylioppilaskokeissa menestymisen varjoon.

Sitten voi kysyä myös lähiyliopiston tai lähiammattikorkeakoulun oppiainevalikoiman perään. Koskeeko perehtyminen vain muutamia aineita, jotka riippuvat lähiyliopiston tai ammattikorkeakoulun tarjonnasta. Koulustamme on esimerkiksi mennyt/pyrkinyt useita abeja Rovaniemelle oikeustiedettä lukemaan, mutta siihen oppiaineeseen ei ole mahdollisuutta tutustua Oulun yliopistossa. Sama koskee useita muitakin aineita (eläinlääketiede, teologia, assyriologia, farmanomia, maatalous-metsätieteellinen, meteorologia jne.). Tuskin on mahdollista, että abi/lukiolainen pääsee perehtymään koko korkeakoulutarjontaan. Realistinen vaihtoehto voisi olla, että esim. OPH järjestäisi tällaisten alojen yhteistyön.

Vakavin huoli minulla koskee lukiolaisten jaksamista. Lukiolaisten kalenteri on ennestään hyvin täynnä. 75 kurssin suorittaminen vaatii kyllä heiltä täyden panostuksen. Lukion raskaus näkyy neljännen vuoden opiskelijamäärien lisääntymisenä. Tämän vuoksi korkeakouluopinnot pitäisi esimerkiksi sulauttaa olemassa oleviin kursseihin, jotta ne eivät lisäisi kohtuuttomasti lukiolaisten työmäärää. Mutta toisaalta tämä vaihtoehto lisää aineenopettajan työtaakkaa.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut tarjoavat lukiolaisille yleensä vain verkko-opintoja. Kokemusten mukaan lukio-opiskelijat haluaisivat kuitenkin läsnäolo-opintoja, jolloin he tuntisivat olevansa lähempänä korkeakouluopiskelijoita. Verkko-opintojen suoritusprosentti onkin jäänyt matalaksi.

OAJ:n kyselyssä (2018) todettiin, että opettajan työssä tapahtuneissa muutoksissa vain oppituntien pidon osuus on vähentynyt seitsemässä vuodessa reilu 10 %. Kaikki muu työ lukioissa on lisääntynyt 30-80%. (esim. työrauhan ylläpito, opsien tekeminen, opiskelija-arviointi, opettajainkokoukset). Kysyä sopii, ettei vain korkeakoulu yhteistyöstä vain tule yksi opettaja kuormittava tekijä lisää.

Suosituksenani olisi, että korkeakoulut (yliopistot, ammattikorkeakoulut) ja tässä tapauksessa esimerkiksi normaalikoulut perustaisivat yhteisen toimikunnan tms., joka laatisi yhtenäiset perusteet ja toimintamallin lukiolaisten korkeakouluopintoihin perehtymisen.